

A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA HASZNÁLATÁNAK TEOLÓGIAI ALAPELVEIRŐL

TEOLÓGIAI BEVEZETŐ: ALAPELVEK ¹

Bevezető szempontok

A mesterséges intelligencia (MI) megjelenése alapjaiban változtatja meg az oktatás, a kutatás és a hitéleti munkára való felkészítés környezetét. Egyházi felsőoktatási intézményként feladatunk, hogy a technológiai fejlődés adta lehetőségekkel felelősen és küldetésünknek megfelelően éljünk oktatási és kutatási tevékenységünk során. Az MI eszközök nem helyettesítik a hallgatók és oktatók személyes, spirituális és szakmai formálódását, de mint minden más technikai eszköz, úgy ezek is hasznos segédeszközzé válhatnak a felhasználók kezében.

Teológiai és pedagógiai alapelvek

Az MI megjelenése új hermeneutikai és etikai kihívások elé állítja a teológiai oktatást. Evangélikus örökségünk – amely két lábbal áll a földön és úgy néz az ég felé: a Szentírás elvére, a józan észre és a lelkiismereti szabadságra hivatkozik – arra bátorít minket, hogy ne féljünk az új eszközöktől, hanem vizsgáljuk meg azokat („Mindent vizsgáljatok meg, a jót tartsátok meg!” 1Thessz 5,21) és állítsuk küldetésünk szolgálatába.

A teológia művelésének elsődleges célja nem az információ gyűjtése, hanem a formáció: értelmi, érzelmi és spirituális formálódás Krisztus követésében (vö. Róm 12,2; Fil 2,5). A MI nem pótolhatja a belső küzdelmet, a lelkiismereti döntéseket, a Szentírás elmélyült olvasását, és nem tudja megélni helyettünk azt a személyes istenkapcsolatot, amely elengedhetetlen a szolgálatra való felkészüléshez, s amely épp a tanulmányi évek alatt tud megerősödni. Ezért az MI használata csak olyan módon engedhető meg, amely nem helyettesíti, hanem segíti a hallgató és oktató önálló gondolkodását, imádságos reflexióját, közösségi tanulását, valamint intellektuális és spirituális érlelődését.

Alapelvek az MI használatához

- Átláthatóság és őszinteség: A hallgató és oktató köteles jelezni, ha MI-eszközt vett igénybe, és – a feladat típusától függő formában – pontosan megjelölni annak mikéntjét (melyik programot használta), szerepét (pl. ötletgyűjtés, nyelvi ellenőrzés) és módját (pl. megadott kérdés és az arra kapott válasz).
- Személyes, kritikai gondolkodás: Az MI nem helyettesítheti a személyes intellektuális és lelki erőfeszítést, sem az elvárt reflexió, kritikai, elemző, gondolkodást a hivatásra való felkészülés során. A munka során fontos az MI válaszainak kritikus szemmel történő megvizsgálása.
- Lehetőség és személyes felelősség: Minden esetben a hallgató és oktató maga dönti el, hogy feladataiban használni kívánja-e a mesterséges intelligencia által nyújtott lehetőségeket vagy nem, és azt is, hogy ehhez melyik alkalmazást veszi igénybe. Amennyiben egy adott rendszer használata előzetes regisztrációhoz kötött, a regisztráció – még intézményi előfizetés esetén is – a felhasználó felelőssége. Minden fel- vagy letöltött adat teljes mértékben a felhasználó felelőssége.
- A saját munka és abban való formálódás elsődlegessége: Minden MI-használat esetében fel kell tenni a kérdést: „Ez a használat erősíti vagy gyengíti a hivatásra való felkészülés folyamatát, amelyre az adott feladat szolgál?” Fontos, hogy már az MI-nek feltett kérdés is saját munka legyen. A hallgató és oktató nem várhatja el, hogy az MI fogalmazza meg helyette a releváns kérdéseket és válaszokat.
- Etikai és spirituális felelősség: Az MI használatának módja tanúskodik a hallgató és oktató etikai integritásáról és hivatástudatáról. A rövid távú hatékonyság nem írhatja felül a hosszú távú jellembeli fejlődést
- Gyakorlati kérdésekben iránymutatásul szolgálnak az ODT aktuális MI alapelvei (elérés a doktori.hu-ról).

¹ Elfogadta az Oktatói Tanács 21/2026. (VI. 22.), majd a Szenátus 43/2026. (VI. 29.) számú határozatával.